

ЕВРОПЕЙСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ ФОНД ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ -
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020 г.

МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА
на Стратегията за ВОМР
на СНЦ „МИГ НОВИ ПАЗАР - КАСПИЧАН“,
във връзка със задълженията по чл.34, параграф 3, буква „ж“ от
Регламент (ЕС) 1303/2013
2016 – 2023 год.

за целите на мониторинга на изпълнението на стратегията съгласно чл. 34, бар. 3, т. ж на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета

01.10. 2023 г.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ - СЪЩНОСТ, НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ, ОБХВАТ, ОСНОВНА ЦЕЛ И МЕТОДОЛОГИЯ	3
2. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СВОМР - КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ, МЕХАНИЗЪМ ЗА УПРАВЛЕНИЕ, ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА, ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО И ПЕРСОНАЛ НА „МИГ-НОВИ ПАЗАР - КАСПИЧАН”	9
3. ОБОБЩЕНИЕ ЗА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ ПО ПРИЛАГАНЕ НА СВОМР.....	13
4. МЕТОДИ ЗА СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ - ВИДОВЕ, ИЗТОЧНИЦИ И ПРОЦЕДУРИ ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ.....	15
5. ДЕЙНОСТИ ПО ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА МИГ	33
6. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ МЕЖДИННА ОЦЕНКА НА СВОМР НА МИГ „НОВИ ПАЗАР - КАСПИЧАН”	38
7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ, АНАЛИЗ НА ФАКТОРИТЕ ЗА УСПЕХ И НЕУСПЕХ.....	41
8. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ.....	53
ИЗПОЛЗВАНЕ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	58

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие” на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

1. **ВЪВЕДЕНИЕ- същност, нормативно основание, обхват, цел и методология.**

1.1. Същност на мониторинга, наблюдението и оценката - по същество процесът представлява извършването на системни активни действия по наблюдение, анализ и оценка на дадено явление, или събитие, а в конкретния случай – на политиките в Стратегията на ВОМР на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ за периода 21.10.2016 год. - 01.10.2023 год.

1.2. Предметът на изследването е свързан със задължението на МИГ да извършва ежегоден Мониторинг и оценка на стратегията за ВОМР за изпълнение на задълженията на МИГ по чл. 34, параграф 3, буква "ж" от Регламент (ЕС) 1303/2013. Това е **нормативното основание** на настоящата оценка. Съгл. чл. 34, параграф 3, буква "ж" от Регламент (ЕС) 1303/2013, основна задача на МИГ е извършването на мониторинг на изпълнението на стратегията за водено от общностите местно развитие и на подкрепените операции и провеждане на конкретни дейности за оценка във връзка с тази стратегия.

Резултатите от мониторинга и оценката предоставят ценна информация относно изпълнението на Стратегията. Тези резултати:

- осигуряват солидна аналитична основа за изготвяне на бъдещи политики;
- помагат при определянето на целите на политиките и програмите и след това се използват за измерване на изпълнението на тези цели в дългосрочен план;
- допринасят за отчетността на публичните разходи и помагат да се отвърне на тревогите и въпросите на гражданите относно използването на парите на данъкоплатците.

1.3. Обхват - настоящият доклад представлява междинна оценка на Стратегията за ВОМР на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ и разглежда периода от началото на прилагане на споразумение № РД 50-150/21.10.2016 год. за изпълнение на СВОМР до 01.10.2023 год.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

1.4. Обща цел на настоящия мониторинг е да се осигурява надеждна обратна информация за състоянието/изпълнението на Стратегия за ВОМР на „МИГ Нови пазар - Каспичан“ за периода от началото на прилагане на споразумението за изпълнение на СВОМР до края 1 октомври 2023 год.

Конкретни цели са: формиране на правилни управленски решения, насърчаване на публичността и отчетността на предприеманите действия към всички заинтересовани страни и предприемане на корективни мерки, при необходимост, при липса на напредък по постигане на резултатите.

Стремежът на настоящия анализ е да постигне ефективност, съответствие със заложените конкретни политики и публичност при изпълнение на Стратегията за ВОМР на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ (Стратегията), която има ясно изразено икономическо, социално и екологично значение за развитието на двете общини. Не на последно място, настоящият мониторинг е средство за постигане на ефикасност на стратегическото планиране, управлението и ресурсното осигуряване на развитието на територията. Той е неотделима и значима част от процеса на вземане на решения и управление на цялостния цикъл на разработване, прилагане и оценяване на конкретната политика. Мониторингът, контролът и оценката се основават на логическия входно-изходен модел на разработване и осъществяване на публични политики в отговор на обществените потребности и нужди. Моделът представя съотношението между поставените цели, вложените ресурси, извършените действия и постигнатите резултати.

Мониторингът, контролът и оценката на Стратегията са взаимно допълващи се функции, които се реализират в логическа взаимовръзка и последователност.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

1.5. Методология.

Настоящата методология разглежда извършването на оценка на напредъка на основа на универсални постановки с приложимост при извършването и на междинната, и на окончателната оценка, като са взети предвид Насоките за оценка на ЛИДЕР/ВОМР.

Оценката разглежда и възникнали положителни и отрицателни тенденции и/или предизвикателства, които се включват като база за разработените препоръки - в случая на междинната оценка - за оставащия период на прилагане и с оглед успешно реализиране на стратегията, а при окончателната оценка - за евентуални бъдещи действия в следващ период.

Насоките за оценка на LEADER/ВОМР (ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ на Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“, Отдел С.4, 2017 г.: Насоки. Оценка на LEADER/ВОМР, Брюксел) препоръчват освен горното, на ниво местна СВОМР да се извърши и оценка на:

а). популяризирането на МИГ/СВОМР. Популяризирането на МИГ/СВОМР допринася както към прекия ефект от прилагането - реализирани проекти по различните мерки, изпълнение на заложения бюджет, респективно целите на стратегията, така и към дългосрочния ефект/въздействие, които включват изграждането на капацитет, придобиване на знания на индивидуално и организационно равнище, повишаване на уменията, както и в ползите, свързани с подобряването на социалния капитал и местното управление;

Отъждествено като „оживяване на територията“, понятието включва различни по вид инициативи, които са насочени към повишаване на капацитета, информираността и готовността на местните участници, но не са пряко свързани с конкретен проект, а са насочени към територията и населението като такива;

б). механизма за изпълнение на LEADER/ВОМР за гарантиране на прилагането на метода LEADER. При разглеждане на механизма за изпълнение се разглеждат дейностите на МИГ от по-широка гледна точка във връзка с популяризирането и от по-тясна гледна точка във връзка с изпълнението на стратегията. Оценката на

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

механизма за изпълнение разглежда предизвикателствата, свързани с правилата и процедурите за прилагане на СВОМР;

в). добавената стойност на LEADER/ВОМР. Оценката на добавената стойност показва какви допълнителни ползи са били създадени благодарение на правилното прилагане на метода LEADER посредством дейностите на МИГ, подготовка и подбор на проекти изпълнение на проектите от бенефициентите и популяризиране.

Добавената стойност се изразява в:

- подобряване на социалния капитал;
- подобряване на местното управление;
- засилване на резултатите от проекти.

В контекста на ЕС, оценяването се разбира като преценка на публичната намеса в развитието, съобразно резултатите, въздействията и нуждите, които намесата цели да задоволи. Оценяването е систематична дейност, която се извършва на основата на обективни стандарти и критерии и може да се прилага към политика, стратегия, програма или проект.

Оценката е периодично съждение - констатация за съответствието, ефикасността, ефективността, въздействието, устойчивостта на проект, програма, стратегия или политика съобразно предварително определените цели на проекта, програмата, стратегията или политиката. Тя се основава на текущите доклади, изготвени по време на прилагането, но може да включва и допълнителни проучвания от външни наблюдатели.

Основната цел на оценяването е подобряване на опита на администрацията в планирането и прилагането на публични програми и политики, поради което основните цели на оценяването на стратегии и програми са свързани с планиране, изпълнение и отчетност. Оценката е от важно значение, за да се идентифицират тенденциите, да се проследява прогресът, да се извлекат поуките, да се коригират действията с променящите се условия, да се отговори на новите предизвикателства, да се осигури отчетност, да се развие капацитет чрез учене. Всички тези функции на оценяването са еднакво важни и нито една от тях не изключва друга.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Основните критерии, които се използват за постигане на обективна преценка, са критериите за приложимост, обоснованост, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост.

В зависимост от целта на оценяването - дали е за подобряване на планирането, за проверка на изпълнението или за постигане на по-голяма отчетност - и времевия момент на оценката се различават предварителна, междинна и последваща оценка. Всички те ползват повечето от обективните критерии, но за различните видове оценки различните критерии имат различна тежест.

С настоящият документ се гарантират ефикасност и ефективност, откритост и прозрачност, компетенция и капацитет, устойчивост, дългосрочна ориентация и отговорност, представляващи основни принципи за добро местно управление, от които екипът на Сдружение „МИГ Нови пазар - Каспичан“ се ръководи в своята работа.

Основните принципи за реализиране на мониторинга са:

- Прозрачност - заинтересованите страни да получават актуална информация относно изпълнението на Стратегията.
- Отговорност и отчетност - органите и звената, изпълняващи Стратегията, следва да се отчетат пред заинтересованите страни.
- Участие и съгласие - заинтересованите страни да имат възможност да участват при вземането на решения по отношение изпълнението на Стратегията от гледна точка съгласуване на техните интереси.
- Навременност – измерване на текущите дейности и резултати дава възможност за адекватни коригиращи действия, при необходимост.

При прилагане на СВОМР се осъществява мониторинг на следните няколко нива:

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

1.Мониторинг на
цялостното изпълнение на
СВОМР

2.Мониторинг по мерки на
СВОМР

3.Мониторинг на проекти
към СВОМР

Въз основа на получената в процеса на наблюдение информация МИГ изготвя годишна оценка, която е част от годишния доклад на МИГ. Оценката следва да даде отговор на следните въпроси:

1.	До каква степен е усвоен заложеният бюджет по мерки
2.	До колко балансирано върви прилагането на мерките
3.	До каква степен са обхванати територията на МИГ и различните приоритетни групи бенефициенти
4.	Какви проблеми са налице в процеса на прилагане на договорените проекти и в процеса на администриране на СВОМР
5.	Какви мерки следва да бъдат предприети

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

2. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СВОМР

2.1. Стратегически и специфични цели на СВОМР.

Мисията на сдружение с нестопанска цел Местна инициативна група (МИГ) “Нови пазар - Каспичан” е да работи за устойчивото развитие на района, повишавайки местния капацитет, осигурявайки равни възможности и подкрепа за участие на социално-икономическите партньори, мобилизирайки местната общност и наличния потенциал и ресурси.

Освен по-общо изложените по-горе в т. 1.4. специфики на целта, **стратегическа цел** на Стратегията за местно развитие е осигуряване на добри условия за живот и заетост на територията на МИГ на основата на ефективно и интегрирано развитие на туризма, аграрния сектор, неземеделския бизнес и съпътстващата публична инфраструктура и услуги.

Специфичните цели на СВОМР са:

ПРИОРИТЕТ 1: Обособяване на специфичен за територията туристически продукт чрез развитие и популяризиране на местното историческо наследство:

- Специфична цел 1.1. Разнообразяване на възможностите за настаняване и обслужване на туристите;
- Специфична цел 1. 2. Осигуряване на естетично и динамично пребиваване на туриста чрез изграждане на съпътстваща спортна, социална, културна и техническа инфраструктура;
- Специфична цел 1.3. Интегриране на местните изделия и храни в специфичния туристически продукт;

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие” на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

ПРИОРИТЕТ 2: Развитие на земеделски и неземеделски бизнес с висока добавена стойност:

- Специфична цел 2.1. Модернизиране на земеделските стопанства и създаване на нови зеленчукови и трайни насаждения;
- Специфична цел 2.2. Създаване на възможности за добавяне на стойност към земеделската продукция;
- Специфична цел 2.3. Създаване на нови работни места и намаляване на бедността чрез инвестиции в подкрепа на неземеделския бизнес;

2.2. Механизъм за управление и мониторинг на Стратегията на МИГ.

За проследяване напредъка в изпълнението на дейностите и резултатите от прилагане на Стратегията, МИГ прилага система за текущ мониторинг и оценка в съответствие с препоръките на Общата рамка за мониторинг и оценка на програмите за развитие на селските райони.

Тази система включва всички дейности за мониторинг и оценка:

а/. основната цел на системата за текущ мониторинг и оценка е да следи непрекъснато процеса на изпълнение на Стратегията и промените в средата, за да се анализира своевременно напредъкът, качество и проблемите в изпълнението, и да се предприемат навременни корекции, ако това е необходимо;

б/. планирането и изпълнението на дейностите за текущ мониторинг и оценка е отговорност на Екипа на МИГ. Провеждането на външните оперативни, междинни или последващи оценки се планира и подпомага от Екипа на МИГ и се изпълнява от външни независими оценители;

в/. събиране и обобщаване на информация за индикаторите на стратегията МИГ ще наблюдава напредъка и качеството на изпълнението на стратегията за местно развитие с помощта на финансови индикатори, изходни индикатори, индикатори за резултат и въздействие.

г/. информацията за финансовите индикатори, изходните индикатори и индикаторите за резултат ще се събират за всеки проект и ще се обобщават по мерки,

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

приоритети и за Стратегията като цяло. Тези индикатори ще се актуализират своевременно след възникване на промяна (например сключване на нов договор, подадена заявка за плащане, или приключване на изпълнението на договор).

д/. за събиране на информацията за изходните индикатори и за индикаторите за резултат във заявката ще е включен раздел с целеви стойности на индикаторите: общи за Стратегията и специфични за проекта. След приключване на договора от бенефициента ще се събира информация за фактическото изпълнение на посочените индикатори. Достоверността на подадената от бенефициента информация ще се проверява от Екипа на МИГ.

Системата за мониторинг и оценка предвижда следните видове външни оценки на Стратегията: оперативна, междинна, за цялостното изпълнение на Стратегията, годишен Доклад за отчитане.

Обратната връзка от практиката и препоръките са от полза за развитието и утвърждаването на МИГ-а. За разлика от грантови схеми и конкурси, МИГ-а има мисия за дългосрочно въздействие и интервенция за устойчива промяна и развитие на района.

На територията на общините Нови пазар и Каспичан за втори път се прилага Стратегия за ВОМР, като през 2016 год. е сключено споменатото вече Споразумение № РД 50-150/21.10.2016 г. по подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на Стратегии „Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони 2014 –2020 г.

Общата стойност на средствата, които се предоставят за финансиране на проекти по мерките от СВОМР, първоначално е в размер на 2 933 745 лева.

С подписан на 20.10.2021г. анекс към Споразумение РД50-150/ 21.10.2016 г. финансовият ресурс за финансиране на проекти по мерките от СВОМР е увеличен с 799 000,00 лева или общо 3 732 745,00 лева.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

2.3. Кратка историческа справка за СНЦ „МИГ Нови пазар – Каспичан“, организационна структура, представителство и персонал. Отговорности и задължения по реализирането на Стратегията на територията на общините Нови пазар и Каспичан са поверени на СНЦ „МИГ Нови пазар - Каспичан“.

Сдружението е създадено през 2010 г. и регистрирано със съдебно решение на Шуменски окръжен съд. Съгласно Устава на организацията, **Общото събрание (ОС)** е върховен колективен орган на Сдружението. Членовете на Общото събрание са представители на публичния, стопанския и нестопанския сектор на територията, като част от публично-частното партньорство, на което се основава МИГ. Общото събрание се състои от **43 членове** на Сдружението и включва представители на над 50 % от населените места на територията на МИГ:

- ✚ **Публичен сектор – двете общини- Нови пазар и Каспичан (4,7%);**
- ✚ **Стопански сектор - 21 представители(48,8%);**
- ✚ **Нестопански сектор – 20 представители (46,5%)**

Представителите на стопанския и нестопанския сектор са съответно с постоянен адрес и със седалище на територията на МИГ. Нито един от представените сектори в Общото събрание не превишава 49 на сто от имащите право на глас, съгласно чл. 28, ал. 1 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

Управителният съвет /УС/ се състои от 5 лица, членове на Сдружението. УС се избира от ОС с мандат от 4 години.

С оглед на по-ефективното и качествено управление и изпълнение на Стратегията за водено от общностите местно развитие, в МИГ „Нови пазар - Каспичан“ на трудов договор за периода до 31 декември 2023 г. са назначени служители на следните позиции:

1. Изпълнителен Директор
2. Експерт „Прилагане на Стратегия за ВОМР“
3. Експерт „Административни дейности“

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Всички назначени служители са подходящи, с необходимия опит в прилагането на Стратегия за местно развитие и напълно покриват изискванията на чл.13 на Наредба №22/14.12.2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“.

3. ОБОБЩЕНИЕ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ ПОПРИЛАГАНЕ НА СВОМР

3.1. Предварителна обща оценка.

Сравнимо с общото състояние на подобни СНЦ в национален мащаб, текущото състояние на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ може да се оцени като добро, с малки, но сериозни недостатъци за оценка „много добро“. Основните причини са добре известни и общо важащи за цялата национална територия: - закъсняло подписване на Споразумение № РД50-150 от 21.10.2016 г. за изпълнение на СВОМР с УО на ПРСР за периода 2014–2020г., обективна необходимост от времеви диапазон за разработване на Насоки за кандидатстване по всички мерки от СВОМР, отново също обективна необходимост от последващи изменения в Стратегията, изискуеми от промени в националната Стратегия, подписване на анекс към споразумението за увеличение на предвидените средства и др. подобни, които логически не могат да се квалифицират като субективни грешки, или пропуски в работата на това СНЦ. В резултат на това, „МИГ Нови пазар - Каспичан“ е имала обективирани частични възможности да реализира всички планирани по Индикативния график за отделните години приеми, отразяващи се в крайните резултати по качествени и количествени критерии.

3.2.Общоизвестни показатели, на които се основава тази оценка.

Така, за периода 21.10.2016 г. – края на 2017 г. екипът на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ е разработил Насоки за кандидатстване по мерките от СВОМР и приложимите към тях набори от документи. Насоките за кандидатстване са актуализирани преди всеки прием на заявления за кандидатстване по съответната мярка.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Така, най-широко обобщени, резултатите се отнасят до:

- Първоначалният бюджет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“;
- Стойността на сключените договори;
- Реално изплатените суми;
- Брой обявени процедури от „МИГ Нови пазар – Каспичан, някои от тях са с два крайни срока на кандидатстване;
- Брой получени Проектни предложения;
- Брой Проектни предложения, одобрени от МИГ;
- Брой проектни предложения със сключени договори;
- Общ брой бенефициенти към момента.

Това са общоизвестни показатели, които са публикувани и на ел. страница на МИГ-а, а не индикатори за оценка.

Най-общите изводи се изразяват в следното, като те могат да се систематизират в няколко плоскости. Цифровото изражение на тези факти ще бъдат подложени на подобен коментар в препоръчителната част.

3.3. Емпирични данни за дейността на МИГ-а по проектни предложения по години са представени в т. 4.3 от настоящия доклад.

В разглеждания период е извършен значителен обем от дейности, свързани с необходимата подготовка за реализиране на стратегията – дейности за популяризиране, информиране и подпомагане подготовката на проекти на потенциалните кандидати:

- 1- Проведени са множество едnodневни и двудневни обучения за екипа и членове на КВО, за местни лидери, потенциални бенефициенти и уязвими групи;
2. Проведени са 56 информационни срещи в различни населени места от територията;
3. Обсъдени с обществеността от територията са Насоките за кандидатстване по 7 мерки от Стратегията;

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

4. Изготвени са и са разпространени информационни и рекламни материали;
5. Осъществени са 5 проучвания и анализи в сферите на интервенция на СВОМР;
6. Консултирани са над 100 потенциални бенефициенти;
7. Организиран и проведен е "Празник на МИГ Нови пазар - Каспичан"-3-дневно събитие /в община Нови пазар/.

Всички те са подробно описани в Доклад на външен оценител от м. ноември 2022 год.

4. МЕТОДИ ЗА СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ, ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИИ ПРОЦЕДУРИ ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ.

4.1. Използвани методи.

За нуждите на оценката са използвани и анализирани разнообразни източници, които съдържат информация за работата на МИГ-а и изпълнението на СВОМР. Основните използвани методи за събиране на информация са:

❖ Наблюдение.

Оценката се извършва въз основа на данните и информацията, събрани чрез наблюдението (мониторинг). Наблюдението представлява систематично проследяване на дейността на МИГ в двете основни направления: подготовка и подбор на проекти и популяризиране. Наблюдението генерира количествени и качествени данни, необходими за извършване на оценката, и дава обратна информация за прилагането на мерките и на Стратегията като цяло, улеснявайки идентифицирането на необходимите корекции.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

❖ *Индикатори (показатели).*

Индикаторите се използват като инструменти за оценка доколко очакваните цели са били постигнати чрез мерките (количествено изражение на мерките, резултати, въздействие). Те трябва да бъдат специфични, измерими и достъпни/постижими по рентабилен начин. Индикаторите не могат винаги да бъдат попълнени с количествени статистически данни; има качествени показатели, които включват качествени оценки или логически предположения.

Оценката се извършва въз основата на набор от индикатори, които отчитат специфичния характер на подкрепата, целите на СВОМР, социално-икономическата ситуация на територията. Има няколко различни равнища на индикатори:

- Индикатори за вложените ресурси (изходни): те се отнасят до бюджета и другите ресурси, отпуснати на всяко равнище на подпомагане (например: разходи по мерки, разходи за управление на СВОМР);
- Индикатори за количественото изражение на мерките (изходни): измерват пряко реализираните дейности по мерките. Тези дейности са първата стъпка към реализирането на целите и се измерват във физически или парични единици (например: брой на организирани обучения, брой на стопанствата, получаващи инвестиционна подкрепа, общ обем на инвестициите).
- Индикатори за резултат: измерват преките и незабавни последствия от намесата. Осигуряват информация за промените, например в поведението, капацитета или резултатите на преките бенефициенти и се измерват във физически или парични единици (например: предприети инвестиции, брой на земеделските производители, взели успешно участие в курсове за обучение).
- Индикатори за въздействие: Те се отнасят до ползите от намесите не само на равнище подпомагане, но и по-общо в програмната област. Те са

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

свързани с по-широките цели на една програма (например: увеличаване на заетостта в територията, увеличение на производителност на селскостопанския сектори др.).

От особена важност в процеса на междинна оценка е да се анализира приложимостта и полезността на всеки индикатор с оглед целите на оценката – анализ на напредъка спрямо заложените цели, както и реалистичността на определените целеви стойности в контекста на актуалната ситуация, която може да е променена в сравнение с момента на разработване на стратегията или дадени предпоставки да не са се осъществили.

4.2. Източници на информация.

Определянето на източниците на информация, необходима за извършване на оценките, е важно още на етапа на подготовка на процедурите за работа на МИГ. Процедурите трябва да бъдат организирани по начин, който осигурява възможността за наблюдение на напредъка по определените индикатори. Така например е необходимо да се структурират различните видове регистри в базата данни на МИГ с оглед текущо набиране на информация по съответните показатели.

За наблюдение и оценка на напредъка по останалите индикатори, за които регистрите на МИГ не са релевантен източник, е необходимо да се предвидят и организират съобразно необходимостта на съответните дейности за набиране на информация като проучвания, интервюта с бенефициенти и др.

Източниците на информация и данни за индикаторите за наблюдение могат да се обобщят както следва:

- База данни на МИГ – основният източник на информация, доколкото включване само формалната документация на МИГ, но и информацията, набрана от останалите посочени източници (виж. по-долу), също под една или друга форма става част от базата данни.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

- Информация от бенефициентите – за проследяване на индикатори като брой създадени работни места, земеделски стопанства в които е въведена модернизация или иновация и др. Събират се данни за индикаторите от формулярите за кандидатстване, като последваща информация се осигурява в процеса на наблюдение на проектите (резултатите от наблюдението на проектите на бенефициентите, което се извършва от МИГ става също част от базата данни на МИГ, но в допълнение може да се набира и допълнителна информация от бенефициентите – напр. за нагласи, впечатления, препоръки и др., под формата на анкети/интервюта).

- От външни източници и сравнение с базови данни, както и например чрез извършване на проучвания – за проследяване ефективността на дейностите по оживяване на територията и мониторинг на нагласите както на потенциалните бенефициенти от територията, така и на косвените бенефициенти – населението/определени обществени групи от територията.

При извършване на описаните дейности, „МИГ Нови пазар – Каспичан“ се е ръководила от:

- Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на МИГ „Нови пазар - Каспичан“ за периода 2014–2020 г.;
- Отчет за дейността на „МИГ Нови пазар - Каспичан“ за 2016 г., 2017 г., 2018 г., 2019 г., 2020 г., 2021 г. и 2022 г.;
- Годишен доклад за отчитане на изпълнение на СВОМР, вкл. приложения, за 2016 г., 2017 г., 2018 г., 2019 г., 2020 г., 2021г. и 2022г.;
- Документи, свързани с обявите и поканите за кандидатстване по мерките – указания за кандидатстване по мерките, оценка на кандидатите, вземане на решения за одобрение на кандидатите и др.;
- Документация по прилагане на финансирани проекти с изключение на финансовите документи, които са предмет на финансов одит извън обхвата на тази оценка.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

4.3. Процедури за подбор на проектни предложения

Общият брой на обявените процедури от „МИГ Нови пазар – Каспичан“ е 18, като някои от тях, както вече бе споменато са с два крайни срока на кандидатстване.

На база одобрен от УС индикативен график за прием на проектни предложения през наблюдавания период (2017г.,2018 г.,2019 г., 2020 г., 2021 г., 2022 г. и 2023 г.) са обявени следните процедури за прием на проектни предложения:

✓ През 2018 годна „МИГ Нови пазар – Каспичан“ е провела пет процедури за прием на проектни предложения:

1) Процедура за подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-19.014 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“, финансирана от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014-2020) с общ бюджет 586 750 лева. Обявена на 02.04.2018 г. с един краен срок за кандидатстване – 17:00 часа на 31.05.2018г. В рамките на определения краен срок за кандидатстване са подадени три проектни предложения с размер на заявената БФП – 332 274,18 лв. В резултат на направената оценка КППП е решила да редуцира с 8 867 лв. проектното предложение на община Каспичан. След одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 16.07.2018г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад, одобрените три проектни предложения с обща стойност на одобрените разходи и БФП 323 407,18 лв. бяха предложени за финансиране от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014- 2020. Оценителният доклад е изпратен за одобрение от ДФ „Земеделие“. Със Заповед № 03-РД /4674 от 15.11.2019 г на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ е одобрена като законосъобразна процедура № BG06RDNP001-19.014 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“. В последствие след поискана допълнителна информация от Сдружение Спортен клуб „Стихия – Нови пазар“, такава не е предоставена на ДФ „Земеделие“, в резултат на което,

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

проектното предложение е отказано за финансиране. Другите две проектни предложения имат сключени административни договори за БФП, изпълнени са от бенефициентите и са разплатени от ДФЗ – РА.

2) Процедура № BG06RDNP001-19.015 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 4.2.1 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“, финансирана от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014- 2020) с общ бюджет 315 768 лева. Обявена на 02.07.2018 г. с краен срок за подаване на проектни предложения: до 17:00 часа на 10.08.2018г. В рамките на определения краен срок за кандидатстване е подадено едно проектно предложение, с размер на заявената БФП – 195 582,82 лв. В резултат на направената оценка проектното предложение е одобрено. След одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 26.09.2018г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад одобреното проектно предложение от КППП със стойност на одобрените разходи и БФП – 195 582,82 лв. е предложено за финансиране от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014-2020. Оценителният доклад е изпратен за одобрение от ДФ „Земеделие“. Със Заповед № 03-РД /2100 от 18.06.2019 на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ е одобрена като законосъобразна процедура № BG06RDNP001-19.015 по мярка 4.2.1 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от СВОМР на МИГ „Нови пазар – Каспичан“. Проектното предложение е със сключен административен договор за безвъзмездна финансова помощ, напълно е изпълнено от бенефициента и окончателно разплатено от ДФЗ – РА.

3) Процедура № BG06RDNP001-19.099 на „МИГ Нови пазар – Каспичан “по мярка 4.1.1 „Подкрепа Инвестиции в земеделски стопанства “, финансирана от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014- 2020) с общ бюджет 293 375 лева. Обявена на 01.10.2018г. с краен срок за подаване на

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

проектни предложения до 17:00 часа. 29.11.2018г. В рамките на определения краен срок за кандидатстване са подадени две проектни предложения. В резултат на направената оценка проектите предложения са одобрени. След одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 21.01.2019г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад, одобрените проектни предложения от КППП със стойност на одобрените разходи и БФП – 130 183,00 лв. са предложени за финансиране от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014-2020. Оценителният доклад е изпратен за одобрение от ДФ „Земеделие“. Със Заповед № 03-РД /5045 от 17.12.2019 г. на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ е одобрена като законосъобразна процедура №BG06RDNP001-19.099 по мярка 4.1.1 „Подкрепа Инвестиции в земеделски стопанства " от СВОМР на „МИГ Нови пазар – Каспичан“. Едното проектно предложение е със сключен административен договор за безвъзмездна финансова помощ, напълно е изпълнено от бенефициента и окончателно разплатено от ДФЗ – РА. Другото проектно предложение е с отказ за изпълнение от бенефициента след подписан административен договор.

4) Процедура за подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-19.097 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по мярка 4.1.2 „Инвестиции в земеделски стопанства по тематична подпрограма за развитие на малки стопанства", финансирана от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014- 2020) с общ бюджет 146 687 лева. Обявена на 01.10.2018г., с краен срок за подаване на проектни предложения до 17:00 ч. на 29.11.2018г. В рамките на определения краен срок за кандидатстване не е подадено нито едно проектно предложение.

5) Процедура за подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-19.089 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“, финансирана от Програмата за развитие на селските

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

райони 2014-2020 с общ бюджет 1 200 000 лева. Обявена на 11.10.2018г., с краен срок за подаване на проектни предложения до 17:00 часа на 10.12.2018г. В рамките на определения краен срок за кандидатстване са подадени петнадесет проектни предложения. В резултат на направената оценка са одобрени тринадесет от тях с размер на одобрената БФП 1 340 343,89 лв. Изготвен е списък на одобрените, списък на отхвърлените и списък на резервните проектни предложения. След одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 29.01.2019г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад, одобрените проектни предложения от КППП за които стига наличния финансов ресурс са предложени за финансиране от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014-2020 – това са единадесет проектни предложения на обща стойност на БФП 1 136 398,81лв. Списъкът на резервните проектни предложения се състои от две проектни предложения с обща стойност на БФП - 203 945,08 лв. Оценителният доклад е изпратен за одобрение от ДФ „Земеделие“. Със Заповед № 03-РД /726 от 04.03.2020 г. на ИД на ДФ „Земеделие“ е одобрена като законосъобразна процедура №BG06RDNP001-19.089 по мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“. Едно от резервните проектни предложения е отказано за финансиране от ДФ „Земеделие“ – на кандидат ЕТ „ВАСКО ПЕТКОВ – ДЖУЛИ“. Другото резервно проектно предложение е оттеглено от кандидата. Четири от кандидатите на одобрените за финансирани проектни предложения – „СОФТМЕНИДЖ“ ЕООД, „ИНОВАТ“ ЕООД, „СТАС АУТОМОБИЛЕ“ ЕООД и „ВАРИАНТ ПЕТРОВ“ ЕООД оттеглиха проектите си предложения преди подписване на административния договор, поради забавяне от страна на ДФЗ. Напълно изпълнени са само две проектни предложения, а други две проектни предложения са в процес на изпълнение.

- ✓ *През 2019 година „МИГ Нови пазар – Каспичан“ е провела шест процедури за прием на проектни предложения, две от които с два крайни срока:*

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

1) Процедура за подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-19.208 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“, финансирана от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014-2020) с общ бюджет 263 342,82 лева. Обявена на 11.02.2019г. с един краен срок за подаване на проектни предложения – 17:00 часа на 15.03.2019г. В рамките на определения краен срок за кандидатстване са подадени две проектни предложение с размер на заявената БФП – 263 301,00 лв. В резултат на направената оценка и след одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 19.04.2019г.

От изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад, одобрените две проектни предложения с обща стойност на одобрените разходи е БФП 263 301,00 лв. бяха предложен за финансиране от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014- 2020. Оценителният доклад е изпратен за одобрение от ДФ „Земеделие“. Със Заповед № 03-РД /371 от 07.02.2020 г. на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ е одобрена като законосъобразна процедура № BG06RDNP001-19.014 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“. Двете проектни предложения са изпълнени от бенефициентите.

2) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.269 - S1 по Мярка 20 „Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни“ на „МИГ Нови пазар – Каспичан“, финансирана от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014-2020) с общ бюджет 143 374 лева. Процедурата е с два крайни срока за подаване на проектни предложения. Първият срок на прием на проектни предложения е от 03.06.2019г. до 17:00 часа на 17.07.2019 г.. Подадени са три проектни предложения. В резултат на направената оценка две от проектните предложения са отхвърлени от КППП. След одобрение от Управителният съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 13.08.2019г. на изготвения от комисията за

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

подбор на проектни предложения оценителен доклад, проектното предложение е одобрено за финансиране от УС на МИГ със средства от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014- 2020 от стойност на БФП 23 788,80 лв.. Това проектно предложение е реализирано от бенефициента и има окончателно плащане от страна на ДФЗ-РА. Същата процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.269 - S2 е отворена за прием на проектни предложения с налични остатъчни средства от първия срок за кандидатстване в размер на 119 585.20 лева. Процедурата е обявена на 01.09.2019г. с краен срок за кандидатстване до 17:00 часа на 30.09.2019г. В рамките на втория краен срок за кандидатстване е подадено едно проектно предложение. В резултат на направената оценка и след одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар - Каспичан“ на 29.10.2019г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад е одобрено едно проектно предложение със стойност на БФП 19 494, 80 лв., Проектното предложение е одобрено и от ДФ „Земеделие“ и е напълно изпълнено от бенефициента.

3) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19. 283 - S1 по Мярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“ на „МИГ Нови пазар - Каспичан“, финансирана от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014-2020) с общ бюджет в размер на 247 791 лева. Процедурата е с два крайни срока за подаване на проектни предложения. Първият срок на прием на проектни предложения е от 01.07.2019г. до 17:00 часа на 14.08.2019 г. В рамките на срока за кандидатстване са подадени три проектни предложения. В резултат на направената оценка и след одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар - Каспичан“ на 30. 09.2019г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад са одобрени и трите проектни предложения с обща стойност на БФП в размер на 224 093, 69лв., които са

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

предложени за финансиране от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014- 2020.

Две от проектните предложения са одобрени от ДФ „Земеделие“ и са напълно изпълнени от бенефициентите. Едно от проектните предложения не е одобрено от ДФЗ-РА, тъй като не е предоставило искана допълнителна информация в срок. Същата процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-283 – S2 по Мярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“ е отворена за прием на проектни предложения с налични остатъчни средства от първия срок за кандидатстване в размер на 23 697,31 лева. Процедурата е обявена на 02.12.2019г. с краен срок за подаване на проектни предложения до 17:00 часа на 30.01.2020г. В рамките на втория краен срок за кандидатстване е подадено едно проектно предложение. В резултат на направената оценка и след одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 13.03.2020г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад е одобрено проектното предложение със стойност на БФП 23 697,31 лв.. Проектното предложение е одобрено за финансиране от ДФ „Земеделие и е напълно изпълнено от бенефициента.

4) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.332 по Мярка 4.1.1, „Подкрепа инвестиции в земеделски стопанства “ на „МИГ Нови пазар – Каспичан“, финансирана от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014-2020) с бюджет по настоящата процедура в размер на 163 192 лева. Процедурата е обявена на 07.11.2019г. с краен срок за подаване на проектни предложения: до 17.00 часа на 06.01.2020г.. В рамките на срока за кандидатстване са подадени две проектни предложения. Едно от проектните предложения не събира необходимия минимум от 25 точки, за да премине техническата и финансова оценка. В резултат на направената оценка и след одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 20.02.2020г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

оценителен доклад е одобрено само едно проектно предложение със стойност на БФП 74 879,74 лв.. Проектното предложение е предложено за финансиране от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014- 2020, одобрено е ДФЗ – РА и е напълно изпълнено и разплатено.

5) Процедура за подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-19. 335 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по мярка 4.1.2 „Инвестиции в земеделски стопанства по тематична подпрограма за развитие на малки стопанства“, финансирана от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014- 2020) с общ бюджет 146 687 лева. Обявена на 02.12.2019г., с краен срок за подаване на проектни предложения до 17:00 часа на 30.01.2020г.. В рамките на определения краен срок за кандидатстване не е подадено нито едно проектно предложение.

6) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-337 по Мярка 4.2.1 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“, финансирана от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014- 2020) с бюджет 121 233.04 лв.. Процедурата е обявена на 02.12.2019г. с краен срок за подаване на проектни предложения до 17.00 часа на 30.01.2020г. В рамките на определения краен срок за кандидатстване са подадени две проектни предложения. В резултат на направената оценка от КППП едно проектно предложение е отхвърлено и едно проектно предложение е одобрено за финансиране. След одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 11.03.2020г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад одобреното проектно предложение от КППП със стойност на одобрените разходи и БФП – 119 460,00 лв. е предложено за финансиране от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014-2020, одобрено е от ДФЗ-РА. Това проектно предложение е оттеглено от кандидата след подписване на административния договор.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

✓ *През 2020 година „МИГ Нови пазар – Каспичан“ е провела една процедура за прием на проектни предложения:*

1) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.398 по Мярка 20 „Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни“, финансирана от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014 - 2020) с бюджет 100 090,40 лв.. Процедурата е обявена на 15.04.2020 г. с краен срок за подаване на проектни предложения до 17.00 часа на 29.05.2020 г. В рамките на определения краен срок за кандидатстване са подадени четири проектни предложения. В резултат на направената оценка от КППП три проектни предложения са отхвърлени и едно проектно предложение е одобрено за финансиране. След одобрение от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на 13.07.2020г. на изготвения от комисията за подбор на проектни предложения оценителен доклад, одобреното проектно предложение от КППП със стойност на одобрените разходи и БФП – 8 688,10 лв. е предложено за финансиране от Стратегията за ВОМР по ПРСР 2014-2020. На 26.01.2021 година тази процедура за прием на проектни предложения е върната за преразглеждане от ДФ „Земеделие“, в резултат на което отхвърлените три проектни предложения са преразгледани от КППП и са одобрени за финансиране със средства от СВОМР. Две от проектните предложения са в процес на реализация а останалите две са оттеглени от кандидатите след подписване на административните договори.

✓ *През 2022 година „МИГ Нови пазар – Каспичан“ е провела три процедури за прием на проектни предложения:*

1) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.570 по мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“, финансирана

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 год. с бюджет 723 855,46 лева. Процедурата е обявена с два крайни срока за кандидатстване – първи краен срок за подаване на проектни предложения от 04.01.2022 г. до 17:00 ч. на 14.02.2022 г. и втори краен срок за кандидатстване – от 28.03.2022 г. до 17:00 ч. на 09.05.2022 г. В рамките на определения краен срок за кандидатстване са подадени седем проектни предложения. В резултат на направената оценка от КППП и седемте проектни предложения са отхвърлени. Тази процедура е отхвърлена от ДФЗ-РА.

2) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.574 по мярка 4.1.2 „Инвестиции в земеделски стопанства по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства“, финансирана от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 с бюджет 146 687 лева. - първи краен срок за подаване на проектни предложения от 10.01.2022 г. до 17:00 часа на 21.02.2022 г. В рамките на определения срок за кандидатстване няма подадено нито едно проектно предложение. Вторият срок на прием на ПП е от 04.04.2022г. до 17:00ч. на 16.05.2022г. В рамките на определения срок за кандидатстване няма подадено нито едно проектно предложение.

3) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.572 по Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“, финансирана от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 с бюджет 525 935,61 лева. Процедурата е обявена на 01.02.2022 г. с краен срок за подаване на проектни предложения до 17:00 часа на 14.03.2022 год. В рамките на определения краен срок за кандидатстване са подадени две проектни предложения. В резултат на направената оценка от КППП двете проектни предложения са одобрени за финансиране, имат сключени договори с ДФЗ – РА и са в процес на изпълнение.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

✓ През 2023 година „МИГ Нови пазар – Каспичан“ е отворила три процедури за прием на проектни предложения:

1) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.783 по Мярка 4.1.1 „Подкрепа инвестиции в земеделски стопанства“ на „МИГ Нови пазар – Каспичан“, финансирана от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014-2020) с бюджет по настоящата процедура в размер на 172 467,77 лева. Процедурата е обявена с два крайни срока за кандидатстване – първи краен срок за подаване на проектни предложения от 01.08.2023г. до 17:00ч на 31.08.2023г. и втори срок за прием на проектни предложения от 01.09.2023г. до 17:00ч. на 01.10.2023г. В рамките на първия срок за кандидатстване е подадено само едно проектно предложение. В момента това проектно предложение е в процес на оценка от КППП в „МИГ Нови пазар – Каспичан“. В рамките на втория срок за кандидатстване няма подадени проектни предложения.

2) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.781 по Мярка 20 „Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни“ на „МИГ Нови пазар – Каспичан“, финансирана от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014-2020) с бюджет по настоящата процедура в размер на 64 068,94 лв.. Процедурата е обявена с два крайни срока за кандидатстване – първи краен срок за подаване на проектни предложения от 01.08.2023 г. до 17:00ч. на 31.08.2023г. и втори срок за прием на проектни предложения от 01.09.2023 г. до 17:00ч. на 01.10.2023г. В рамките на първия срок за кандидатстване е подадено само едно проектно предложение. В момента това проектно предложение е в процес на оценка от КППП. В рамките на втория срок за кандидатстване е подадено също едно проектно предложение.

3) Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.782 по

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

мярка 6.4.1, „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“, финансирана от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 год. с бюджет 1 125 378,43 лева. Процедурата е обявена с два крайни срока за кандидатстване – първи краен срок за подаване на проектни предложения от 15.08.2023г. до 17:00ч. на 30.09.2023г. и втори краен срок за кандидатстване – от 01.10.2023г. до 17:00ч. на 31.10.2023г. В рамките на първия срок за кандидатстване са подадени общо десет проектни предложения с обща стойност на заявената субсидия – 1 083 182,91 лева.

„МИГ Нови пазар – Каспичан“ е с еднофондова Стратегия и няма проекти по други оперативни програми.

Общо за разглеждания период от 21.10.2016 год. до 01.10.2023 год. са постъпили 60 проектни предложения, 34 от тях на обща стойност 3 216 728,04 лв. са одобрени от КППП и МИГ и са предложени за финансиране, 12 са отхвърлени от КППП и МИГ, две проектни предложение са били в резервен списък, две проектни предложения са в процес на разглеждане от КППП - едно по мярка 4.1.1 и едно проектно предложение по мярка 20. Десет проектни предложения са подадени до крайния срок (30.09.2023 г.) за прием на проектни предложения по мярка 6.4.1 и предстои разглеждането им. Едно проектно предложение е подадено до втория краен срок за кандидатстване по мярка 20 и предстои разглеждането му. Пет от кандидатите са си оттеглили проектите предложения, преди подписване на Административния договор за безвъзмездна финансова помощ, поради изключително дългия срок за договориране от страна на ДФЗ.

През 2022 и 2023 год. се наблюдава нова негативна тенденция – отказ от изпълнение на сключени вече Административни договори за безвъзмездна финансова помощ, 7 кандидати по 4 от мерките са се отказали от изпълнението на своите проекти, след подписан административен договор за БФП.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

През разглеждания период са одобрени всички проведените процедури за подбор на проектни предложения, без една процедура, която е отхвърлена от ДФ „Земеделие“ - РА.

В момента има четири активни оценителни сесии – две по мярка 20, една по мярка 4.1.1 и една по мярка 6.4.1.

Одобрени са следните процедури за прием на проектни предложения:

- Процедура № BG06RDNP001-19.014 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“;

- Процедура № BG06RDNP001-19.015 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 4.2.1 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“;

- Процедура № BG06RDNP001-19.099 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по мярка 4.1.1 „Подкрепа Инвестиции в земеделски стопанства“;

- Процедура за подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-19.089 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“;

- Процедура за подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-19.208 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“;

- Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.269 - S1 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 20 „Създаване на местен

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

- туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни;
- Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.269 – S2 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 20 „Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни;

  - Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19. 283 - S1 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“;

  - Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19. 283 – S2 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“;

  - Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.332 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 4.1.1, „Подкрепа инвестиции в земеделски стопанства “

  - Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-337 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 4.2.1 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“;

  - Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.398 на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по Мярка 20 „Създаване на местен туристически продукт, свързан с местното наследство, изделия и храни“;

  - Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.572 по Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ .

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Получена е само една заповед за отказ на проведена процедура за подбор на проектни предложения: Заповед №03-РД/1450 от 07.04.2023 год. за отказ на процедура BG06RDNP001- 19.570 по мярка 6.4.1 „ Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“.

Изложеното сочи, че екипът на сдружението е вложил значителен труд като обемно измерение, с някои принципни забележки, които ще се изложат в изводите и препоръките към този доклад.

5.ДЕЙНОСТИ ПО ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА МИГ

Популяризирането на политиките на ВОМР и Местните инициативни групи са важен и съществен приоритет за сдруженията. По-горе бе споменат нарочният Доклад от външен оценител от м. ноември 2022 год., в т. 3.3. се съдържат фрагментирани данни за дейностите по популяризиране на тези политики. Значимостта на тази част от ежедневната работа на МИГ, изисква по-обстоен преглед на по-значимите събития.

МИГ „Нови пазар - Каспичан“ организира и провежда активна информационна кампания за запознаване на живеещите и работещи на територията на общините Нови пазар и Каспичан със Стратегията за водено от общностите местно развитие и разясняване на хода на изпълнението ѝ. Кампанията използва различни форми за информиране на населението на територията за възможностите за кандидатстване с проекти пред МИГ. В процеса на това информиране МИГ популяризира приноса на Общността за развитието на селските райони и осигурява прозрачност относно отпусканото подпомагане.

Дейностите за популяризиране включват обучения, действия по информиране и подпомагане подготовката на проекти на потенциалните кандидати, действия по информиране и публичност.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

През периода октомври 2016 – октомври 2023 г. са проведени обучения за екипа и членове на ОС, във връзка с разясняване на актуалните нормативни изисквания, нормативната уредба, указания и придобиване на умения, свързани с подхода ВОМР и изпълнението на СВОМР, включително работа в ИСУН 2020, което значително е повишило капацитета на участниците в процеса на разглеждане и оценяване на проектните предложения.

Дадени са множество консултации по телефона и в офиса. „МИГ Нови пазар – Каспичан“ е направила всичко необходимо за популяризиране на СВОМР и достигане на информацията до възможно повече заинтересовани лица.

Всички решения на ОС и УС са взети, съгласно подготвени и утвърдени процедури, заложи в Устава и са законосъобразни и легитимни.

През периода октомври 2016 – октомври 2023 г. са проведени множество едnodневни и двудневни обучения за местни лидери и потенциални бенефициенти и по конкретно:

- през 2017 г. са проведени две едnodневни обучения в двете общини за 10 участника (за екипа и членове на КВО) на тема „Етапи в изпълнението на СВОМР и минимизиране на рисковете при реализацията ѝ“;
- през 2018 г. са проведени три двудневни обучения за потенциални бенефициенти, за 20 участника с тематична насоченост, включващи:
  - „Подготовка, оценка и мониторинг на проекти към СВОМР на МИГ“;
  - „Повишаване на обществената активност и бизнес-инициатива на базата на успешни практики по подхода ЛИДЕР (ВОМР) от България и ЕС“;
  - „Актуални форми и условия за кредитиране и друга финансова/гаранционна подкрепа при реализиране на проекти по подхода ВОМР“;
- през 2019г. са проведени четири двудневни обучения за 20 участника с теми:
  - „Нови методи и начини за активното включване на общността и заинтересованите страни в решаването на проблемите на територията“;

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

- „Реализиране на проекти по СВОМР на МИГ – предизвикателства при изпълнение и мониторинг на проекти“;
  - „Актуални форми и условия за кредитиране и друга финансова/гаранционна подкрепа на проекти по подхода ВОМР“;
  - „Електронно подаване и електронно отчитане в ИСУН 2020 на проекти към СВОМР към МИГ“.
- През 2022 г. са проведени четири еднодневни обучения за 10 участника:
    - две еднодневни обучения (по едно във всяка община) на тема: „Права и задължения на получателите на финансова помощ от стратегията за ВОМР и специфични условия при възлагането на дейности и изпълнението на проекти“;
    - две еднодневни обучения (по едно във всяка община) на тема: „Управление, реализация и отчитане на проекти по мерките от СВОМР на МИГ“.

През периода октомври 2016 – октомври 2023 г. са проведени две срещи (обучителни посещения) за екипа и членове на КВО за обмяна на опит и добри практики с МИГ от друга страна, членка на ЕС:

- през 2018 г. е организирана среща за екипа и членове на КВО за обмяна на опит и добри практики с МИГ от остров Сицилия, Италия;
- през 2019 г. е организирана среща за екипа и членове на КВО за обмяна на опит и добри практики с МИГ от остров Тенерифе, Испания;

В разглеждания период са проведени четири информационни кампании на територията на „МИГ Нови пазар – Каспичан“. Проведени са множество информационни срещи за 10 и за 20 човека по населени места от територията на МИГ и една конференция за 50 човека, включващи:

- през 2017 год. са проведени 16 бр. информационни срещи за 10 души, 4 бр. информационни срещи за 20 души и една конференция за 50 души;

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

- през 2018 год. са проведени 12 бр. информационна среща за 10 души и 3 бр. информационни срещи за 20 души;
- през 2019 год. са проведени 12 бр. информационна среща за 10 души и 3 бр. информационни срещи за 20 души;
- през 2022 год. са проведени 16 бр. информационна среща за 10 души.

През периода октомври 2016 – октомври 2023 г. са извършени следните проучвания и анализи:

- през 2017 г. е извършено проучване на тема: „Възможности за развитие на биологично земеделие и друго алтернативно земеделие на територията на МИГ Нови пазар – Каспичан“;
- през 2017 г. е извършен анализ на тема: „Анализ на моментното състояние и формиране на предложения за форми на браншово сдружаване на територията на МИГ Нови пазар – Каспичан за общ маркетинг“;
- през 2018г. е извършено проучване на територията на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ на тема: „Проучване на потенциала на територията, относно въвеждане на иновационни продукти и услуги (биоенергия, енергийна ефективност, асоциации на производители, информационна система за обмен на данни за производители и продукти с възможност за поръчки по интернет и улесняване на реализацията на продукцията и др.)“;
- през 2019г. е извършен анализ на тема: „Развитие на неземеделски икономически дейности на територията на МИГ: възможности, насоки и добри европейски практики“;
- през 2022г. са извършени проучване и анализ на тема „Въздействие от прилагането на СВОМР, ролята и приноса на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ за активиране на местната инициатива“.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

През периода октомври 2016 – октомври 2023 г. са изготвени и разпространени множество информационни и рекламни материали.

През разглеждания период са обсъдени с обществеността от територията на МИГ-а Насоките за кандидатстване по всичките 7 мерки от Стратегията за ВОМР.

Консултирани са над 100 потенциални бенефициенти.

През периода октомври 2016 – октомври 2023 г. е организиран и проведен "Празник на МИГ Нови пазар - Каспичан" тридневен събитие /в община Нови пазар/.

Действия по информиране и публичност:

Актуална информация за дейността на сдружението се публикува в ел. страница на МИГ: <http://migbg.org/>

Сайтът на „МИГ Нови пазар - Каспичан“ представя своевременно актуални новини, свързани с дейности и инициативи на сдружението.

Информацията е достъпна за всички, както и за заинтересовани страни - граждани на общините Нови пазар и Каспичан, членове на МИГ, потенциални бенефициенти.

В сайта на сдружението се публикува информация за предстоящи приеми, документация за обществено обсъждане, подробна информация по отворени приеми и обяви за прием на проектни предложения, насоки и документи за кандидатстване, правила за работа и други документи, свързани с изпълнението на Стратегията. На сайта се представя и информация за планирани мероприятия и инициативи на сдружението, както и снимков материал от проведени обучения, семинари и др. инициативи.

За популяризиране дейността на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ са изработени брошури и други печатни и рекламни материали, свързани с популяризиране на дейността на МИГ, включващи: бюлетини, папки, стенен работен календар, джобно календарче, рекламна чаша, работен блокнот, тефтер, химикал (рекламен), ключодържател, чадър, рекламна шапка, рекламна тениска, рекламна флаш памет,

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

рекламен часовник, рекламна чанта за документи, листовка с всички мерки, листовки по всяка мярка, рекламен банер, настолен банер, рекламни хартиени торбички, рекламна чанта за документи, рекламна раница, рекламна външна батерия за мобилен телефон, информационна табела.

6. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА НА СВОМР НА МИГ

Оценката на СВОМР относно прилагането на LEADER/BOMP помага на МИГ и бенефициентите да използват по-добре ресурсите си при задоволяване на потребностите на местното население. В това отношение оценката на LEADER/BOMP има обобщаваща (отчетност и прозрачност) и образователна функция (колективно придобиване на знания).

С Регламента относно общоприложимите разпоредби се предвижда, всяка Местна инициативна група да извършва специфични дейности за мониторинг и оценка, свързани със стратегията за BOMP. За тази цел от МИГ се изисква да включва в своята стратегия за BOMP описание на механизма (уредбата) за мониторинг и оценка.

Както вече бе споменато в т. 1.5., оценката по своята същност представлява систематичен и обективен процес на изследване и анализ на резултатите и въздействията, вследствие прилагането на СВОМР, като определя степента на тяхното съответствие с планираните е цели, ефективността и ефикасността в процеса на прилагане на мерките и тяхното администриране, включително отчита приноса към цялостното постигане на поставените цели и приоритети в стратегическия документ, както и тези на подхода BOMP и съответно на Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 год., включена в Стратегията за BOMP.

Резултатите от извършената Междинна оценка отразяват обективно работата и дейностите по Стратегията BOMP на „МИГ НОВИ ПАЗАР – КАСПИЧАН“. Накратко изложено, те се свеждат до констатациите, описани тук. Посочените

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

резултати съвпадат с информацията от Годишните доклади и останалите източници на информация.

Анализът на информацията в Годишните доклади за отчитане изпълнението на СВОМР, базата данни на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ и други релевантни източници на информация по подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за ВОМР показва, че изпълнените до този момент дейности от екипа на МИГ, УС и КВО на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ са в пълно съответствие с прилагането на стратегията за ВОМР. На този етап на оценка, те все още не са дали своето отражение върху постигането на заложените цели и индикаторите за изпълнение на стратегията.

Дейностите на екипа на МИГ са насочени към изпълнение на следните основни направления:

- Разработване, съгласуване и обществено обсъждане на документите, свързани с обявяването на прием по процедури по мерките от стратегията за ВОМР;
- Набиране и подбор на външни експерти – оценители за извършване на оценка на подадените проектни предложения;
- Обявяване на приеми в ИСУН 2020;
- Оценяване на постъпилите проектни предложения;
- Административно осигуряване на функционирането на МИГ;
- Провеждане на активна информационна кампания за популяризиране на стратегията за ВОМР, представяне на възможностите за финансиране на проекти по мерките и активизиране на заинтересованите страни да кандидатстват по различните мерки;
- Проучвания и анализи;
- Развитие капацитета на екипа, КВО, УС и местни лидери;
- Изпълняване на административни ангажименти в съответствие с подписаното Споразумение № РД50-150 от 21.10.2016 г. за изпълнение на Стратегията за ВОМР и предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по подмярка 19.2;

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

В периода от 21.10.2016 год. до 01.10.2023 год. основната дейност на „МИГ Нови пазар - Каспичан“ и на управителните му органи е насочена към реализацията на Стратегията за водено от общностите местно развитие. Веднага след сключване на споразумение за изпълнение на Стратегията, МИГ стартира масова информационна кампания сред населението и започва подготовката на насоки за кандидатстване по мерките включени в СВОМР. Първата покана за прием на проектни предложения е обявена през април 2018 г.

За разглеждания период по обявените процедури за прием са постъпили 60 проектни предложения, от които 35 проектни предложения са одобрени от КППП и МИГ, 4 проектни предложения са оттеглени след одобрение от МИГ, преди сключен административен договор, а 6 сключени договора за БФП са прекратени по желание на бенефициентите, поради невъзможност да ги изпълнят. До момента има общо сключени 27 договора за БФП, като 14 от тях са изпълнени и разплатени, а 6 са в процес на реализация.

За периода октомври 2016 – октомври 2023 год. са обявени процедури за подбор на проектни предложения по всички мерки от СВОМР, което обстоятелство сочи, че те първоначално са били добре планирани.

Преди всяка обява за прием на проектни предложения се актуализират Насоките за кандидатстване и придружаващите ги документи.

На основание чл.39, т.1 от Наредба №22 от 14 декември 2015г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. и писмо на МЗХГ с Изх. № 91-232/08.04.2021 г., с което е информиран МИГ, за възможността за допълнително финансиране по подмярка 19 „Водено от общности местно развитие“, е подадено заявление за промяна на споразумение РД50-150/21.10.2016г. за изпълнение на стратегията за ВОМР на „МИГ Нови пазар – Каспичан“.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Местна инициативна група „Нови пазар – Каспичан“ кандидатства за осигуряване на допълнително финансиране по подхода ВОМР за увеличаване бюджета на изпълняваната стратегия със 799 000,00 лв. по подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“, със 114 000,00 лв. по подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегии за ВОМР“.

В изпълнението на Стратегията за ВОМР не се наблюдава значителен дисбаланс по отношение на финансиране на проекти по мерките. Относително добре балансирано е финансирането и по отношение на публични и частни проекти.

До този момент от последния годишен доклад от таблицата с натрупване е видно, че заявени към стратегията и одобрени от МИГ са над 100 % от предвидените финансови средства. Това се дължи на факта, че са отчетени всички проекти, които са одобрени от МИГ и са предложени за финансиране на ДФЗ – РА. В процеса на оценка и договориране се констатира наличието на бенефициенти, които се отказват от реализация на цялата или част от инвестицията си. Като най-чести причини, които посочват за отказа си от реализация на проектите си, са забавяне в разглеждане на проектните предложения от страна на ДФЗ /над 2 години/ и високата инфлация в страната, което неимоверно е повишило и цените на заявените в тях активи и услуги.

Общият брой на отхвърлените проектни предложения от КППП в „МИГ Нови пазар – Каспичан“ за целия период на настоящата междина оценка е 12 броя– 1 по мярка 4.1.1; 1 - по мярка 4.2.1, 8 проектни предложения по мярка 6.4.1 и 2 - по мярка 20.

Общо отхвърлените от ДФЗ „Земеделие“ проектни предложения за целия период на настоящата междина оценка е 3 броя.

Едно проектно предложение е отказано от ДФЗ – РА, след сключен административен договор, поради това, че е изтекъл срока на изпълнение.

Четири проектни предложения са оттеглени по желание на бенефициентите, а шест бенефициента са се отказали от реализация на проектите си след сключване на договор за БФП.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

До каква степен интервенциите по СВОМР и в частност одобрените проекти са ефективни и какви са потенциалните ползи за целевите групи все още е рано да се прави радикална оценка поради факта, че на този етап няма достатъчно на брой изпълнени проекти (само 6 проектни предложения са приключили изпълнението си). За ефекта от работата на МИГ-а би могло да се прецени по мнението на заинтересованите страни, както и от наличието или липсата на постигнатите резултати.

Като цяло МИГ има подкрепата както от потенциални бенефициенти (вкл. и бенефициенти, които са отхвърлени или такива, които са в процес на оценка на проекти), така и от членовете на УС. Видно от резултатите на този етап, положителният ефект от работата на МИГ-а е очевиден.

7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ НА РАБОТАТА НА „МИГ НОВИ ПАЗАР - КАСПИЧАН“, АНАЛИЗ НА ФАКТОРИТЕ ЗА УСПЕХ И НЕУСПЕХ

Настоящият мониторинг и оценка за работата на Местната инициативна група по задание обхваща периода 21.10.2016 год. – 01.10.2023 год.

Всъщност, настоящият мониторингов доклад започва със старта в работата на МИГ-а и приключва с посочената горе дата. Уточнението се налага от обстоятелството, че финализирането на дейностите ще приключи на 30.06.2025 год. При това положение са очевидни различията в количествено и качествено изражение на постигане на основната цел.

Основната задача на този доклад е да разгледа по основни показатели резултатите от работата на МИГ-а за посочения 7 годишен времеви период. Констатациите ще бъдат стегнати и кратки, тъй като в предходните части на доклада се съдържа достатъчно информация.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

7.1.Изводи и препоръки за работата на МИГ-а за периода 21.10.2016-01.10.2023 год.

Първоначалният бюджет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ общо за проекти към Стратегията за ВОМР е **3 732 745,00 лева**.

Стойността на сключените договори (БФП) е **2 563 680,36 лева**.

Реално изплатените суми (БФП) от ДФ „Земеделие“ – РА са **918 915,11 лева**.

Брой обявени процедури от „МИГ Нови пазар – Каспичан – **18**, някои от тях са с два крайни срока на кандидатстване.

Брой получени Проектни предложения – **60** ;

Брой Проектни предложения, одобрени от МИГ – **35**;

Брой проектни предложения със сключени договори – **27**;

Общ брой бенефициенти към момента – **20**.

Това са общоизвестни показатели, както вече беше споменато от ел. страница на МИГ-а, а не индикатори за оценка. Последните са представени в нарочна Таблица в следващата точка от настоящата разработка.

Най-общите изводи се изразяват в няколко плоскости:

а/. усвоен е около 69% от осигурения бюджет;

б/. сумата на разплатените средства спрямо одобрените проекти /някои все още са в процес на реализация – 14 в процес на реализация и 6 - завършени/ , е 36%;

в/. одобрените проектни предложения от МИГ спрямо общо постъпилите е 58%;

г/. одобрените такива със сключени договори спрямо одобрените от МИГ са 77%;

д/. общ брой бенефициенти – 20.

Тези цифри ще бъдат подложени на подобен коментар в препоръчителната част.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Общият брой на отхвърлените проектни предложения от КППП в „МИГ Нови пазар – Каспичан“ за целия период на настоящата междина оценка е 12 броя – 1 по мярка 4.1.1; 1 - по мярка 4.2.1, 8 проектни предложения по мярка 6.4.1 и 2 - по мярка 20.

Общо отхвърлените от ДФ „Земеделие“ проектни предложения за целия период на настоящата междина оценка е 3 броя.

Едно проектно предложение е отказано от ДФЗ – РА, след сключен административен договор, поради това, че е изтекъл срока на изпълнение.

Четири проектни предложения са оттеглени по желание на бенефициентите, а 6 бенефициента са се отказали от реализация на проектите си след сключване на договор за БФП.

Логичните **изводи** се изразяват в: доброто изпълнение на Стратегията ВОМР и конкретните ѝ политики от „МИГ Нови пазар – Каспичан“. Сдружението е постигнало видими успехи в осведомеността и популяризирането на основните цели и приоритети на СВОМР, като е реализирало добри постижения чрез активни и разнообразни действия, вкл. при приема на проектни предложения, предшествани от сериозен обем подготвителни действия, съпътстващи и приключвайки процедурите. Констатираните положителни резултати са придружени от активен стремеж за надграждане на собствения капацитет. В този смисъл, Местната инициативна група се възприема от местната общност като активен пропагандатор, информационен източник и ефективен участник за разпространение и привличане на широк спектър от физически лица, земеделски производители, фирми, представители на неправителствения сектор и институции.

Широкото участие на споменатите кандидати и получатели на БФП се предопределя от еднакво и равнопоставено третиране в общността, което предопределя факта на относително равномерно обхващане на цялата територия. Разнообразието по участие в споменатите горе мерки доказва постоянство в работата на сдружението и разяснителна кампания по всяка отделна политика/мярка, или

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

подмярка. Използвани са всички възможни форми и начини на съвременна комуникация, което безспорно улеснява представителите на местната общност.

Качествените и количествени показатели в работата по подбора и оценката на проектните предложения е също добър. Цифровите съотношения между утвърдените от МИГ-а иДФЗ проекти, доказват натрупан професионален опит в сдружението и детайлно познаване на конкретните мерки.

Нерешени проблеми се откриват в ниския брой проектни предложения, както следва:

- реализирани и окончателно разплатени проектни предложения: едва 6 и още един – с авансово плащане, общо 7 бр.;

- в процентното съотношение между одобрените от МИГ-а 35 бр. и одобрените отДФЗ 25 бр. проектни предложения;

- тревожна е ситуацията с размера на реално разплатените суми по договорите за БФП.

Следва заключението, че дейностите на Местната инициативна група в изпълнение на СВОМР са съдържателни и ефективни в достатъчна степен, извършвани са професионално и с добро качество.

Отразените нерешени проблеми касаят в еднаква степен сдружението и централната държавна администрация.

7.2. Изводи и препоръки за работата на МИГ до 01.10.2023 год.

Настоящият доклад ще бъде непълен, ако постигнатите резултати не бъдат съобразени с крайния срок на Стратегията, от който остават още приблизително две години и ако не се извърши съпоставка с индикаторите за мониторинг е оценка.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие” на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

ИНДИКАТОРИ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА:

Индикатор	Мерна единица	Планирана стойност - цел до 30.06.2025	Отчетена стойност	Изпълнение	Източници на информация
Брой проекти, финансирани по Стратегията	Брой	55	14	25,45 %	Мониторинг, База данни МИГ
Брой подадени заявления за подпомагане	Брой	77	60	77,92 %	Мониторинг, База данни МИГ
Брой на одобрените заявления	Брой	70	35	50 %	Мониторинг, База данни МИГ
Стойност на одобрените Заявления	Лева	4 6000 00	3 216 728,04	69,93%	Мониторинг, База данни МИГ
Брой на сключените договори	Брой	55	27	49,09 %	Мониторинг, База данни МИГ
Стойност на сключените договори	Лева	4 340 679	2 563 680,36	59,07%	Мониторинг, База данни МИГ
Стойност на изплатените проекти	Лева	3 732 745	918 915,11	24,62%	Мониторинг, База данни МИГ

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

Брой бенефициенти, подпомогнати по Стратегията	Брой	43	20	46,51%	Мониторинг, База данни МИГ
Брой реализиран и иновации в стопанския сектор	Брой	4	0	0,00	Мониторинг, База данни МИГ
Общ брой дейности, свързани с подпомагане на уязвими групи и маргинализирани общности	Брой	3	1	33,33%	Мониторинг, База данни МИГ
Брой предприятия от Аграрен сектор, с въведена модернизация и/или иновация	Брой	4	2	50%	Мониторинг, База данни МИГ
Брой консултации, организирани или осъществени от МИГ	Брой	100	над 100	100%	Отчети МИГ
Брой дейности за популяризиране на Стратегията	Брой	20	18	90%	Отчети МИГ

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г.

Дял на населението на територията, което се ползва от проектите по Стратегията	%	60	48	80%	Мониторинг, База данни МИГ НСИ
Създадени работни места	Брой	35	12	34,28%	Мониторинг, База данни МИГ

Следващите се изводи до голяма степен подкрепят изложените по-горе за по-краткия период. Следва да се отбележи, че за следващите 2 календарни години Сдружението следва усилено да работи по брой и стойности проекти, свързани със:

- с реализирани иновации;
- създаващи нови работни места;
- свързани с подпомагане на маргинализирани групи.

Нетърпяща отлагане сериозна съвместна работа с ДФЗ, настоящи и бъдещи бенефициенти:

- навременното изплащане на БФП;
- броят проекти, финансирани по Стратегията.

По всички останали индикатори се очаква пълно, или съвсем близо до пълното изпълнение, и по някои – надвишаване на планираните стойности.

7.3. Анализ на факторите за успех и неуспех.

Постигането на целите на Стратегията за ВОМР на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ е в зависимост от различни фактори, с различна степен на влияние за

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

постигане или не постигане на целите на местната политика за развитие. Най-общо те могат да бъдат обособени в две групи – вътрешни фактори и външни фактори.

Факторите върху които, МИГ може да повлияе са много, но ключовите от тях са:

- ❖ **Лидерството.** Наличието на лидерство на процеса на прилагане на местната политика за развитие е необходимо условие за постигането на целите на Стратегията. В рамките на оценяваната организация това лидерство се реализира от Управителния съвет на „МИГ Нови пазар – Каспичан“, персонализирано в лицето на председателя на УС на сдружението. Прегледът и оценката на дейността на управителния орган през наблюдавания период показва, че е налице активно лидерство в процеса на прилагане на Стратегията от този орган. Броят и резултатите от проведени заседания на УС, показват висока ангажираност на членовете на този орган, водеща до приемане на решения, насочени към овладяване на процесите на прилагане на Стратегията на местно ниво, минимизиращи негативното влияние на другите фактори на средата. Оценката, която може да се направи, е че този фактор е в много голяма степен фактор за постигане на целите на местната политика за развитие.

- ❖ **Управление на персонала.** Управлението на персонала се явява предизвикателство пред МИГ-а, предвид на регистрираното голяма текучество на персонал през оценявания период. Регистрираните промени засягат редица позиции в експертния екип на МИГ, но фрапираща е констатацията със смените на изпълнителен директор. Честите промени, особено на изпълнителния директор водят до организационни затруднения, отчасти и до забавяне на изпълнението на дейностите по обявяване на прием на проекти по мерките от Стратегията. Ситуацията към момента на извършване на оценката изглежда стабилизирана, но доколкото на територията на МИГ липсват кадри, които покриват изискванията за

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

заемане на съответните длъжности, то този фактор определено носи рискове, които могат да бъдат материализирани при негативно стечение на обстоятелствата.

Управлението на екипа, предполага и непрестанното повишаване на неговата квалификация, посредством придобиване на специфични умения и компетентност за осъществяване на поставените задачи. За целта е необходимо да бъде осигурено време за придобиване на такива знания и умения. Екипът на МИГ следва да разработи свой план за повишаване на квалификацията на основата на идентифицирани области, резултат от самооценка на потребностите на членовете на екипа, която е препоръчително да бъде извършена. Повишаването на квалификацията може да се извърши както в рамките на дейностите организирани ежегодно от МИГ на място на територията, така и посредством участия в обучения извън територията по теми, идентифицирани като важни за екипа на МИГ.

- ❖ **Партньорства.** Умението за поддържане на основен набор от взаимоотношенията в полза на МИГ е важен фактор за постигане на целите на Стратегията. Такива партньорства трябва да се поддържат с основните групи заинтересовани страни на територията на МИГ, както и извън нея – за споделяне на добри национални и европейски практики.
- ❖ **Ангажимент към местната общност.** Оживяването на територията, каквато е крайната цел на политиката за развитие не би могло да се случи без ангажираността на голяма част от местната общност. МИГ следва да полага целенасочени усилия за да осигурява непрекъсната подкрепа за целите на развитието на територията. Такава подкрепа предполага ангажираност на МИГ към местната общност. Анализът, показва, че действието на този фактор е по-скоро позитивно и не налага да се отчита като риск пред постигането на целите на Стратегията.

- ❖ **Управление на процесите по прием - набиране и оценяване на проектни предложения.** Обезпечаването на управлението на процеса по набиране и оценка на проектни предложения по мерките от Стратегията на МИГ е важна предпоставка за постигане на нейните цели. Този процес има комплексен характер и зависи както от външни фактори (устойчива нормативна рамка, постоянно правителство, спазване на срокове за разглеждане на оценителни доклади и подписване на договори от страна на ДФЗ-РА) така и от вътрешни, свързани с административния капацитет на екипа на МИГ. Като следствие на влиянието на тези фактори се регистрира известно забавяне в процеса на прием на проектни предложения по мерките от Стратегията. Това забавяне през 2018 г. по мнението на екипа се дължи на „неясноти, непълноти, изменения, допълнения и синхронизиране на нормативната уредба и наложеното преминаване към работа в ИСУН 2020 среда“. Прегледът на процеса на прием, показва, че освен тези причини може да се допълни и недостатъчната подготвеност на бенефициентите с проектни предложения. В следствие на това са налице няколко приема по които няма постъпили проектни предложения. Недопускането в бъдеще на подобни ситуации предполага по-добра комуникация между екипа и кръга от допустими бенефициенти по мерките по които предстои отваряне на прием. Работни взаимоотношения следва да бъдат изградени и с получателите на безвъзмездна финансова помощ със сключени договори за финансиране. Тези взаимоотношения са необходими за да се окаже необходимата подкрепа за своевременното и качествено изпълнение на сключените договори, респективно за постигане на заложените индикатори и цели.

- ❖ **Доброто познаване на спецификите на територията на МИГ-а, на съществуващи проблеми и рискове, поради което може да се реагира бързо и адекватно за преодоляването им;**

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

- ❖ **Достъпност на МИГ-а до местната общност**, информацията, която е разбираема, вкл. и при разясняване на трудната и неразбираема терминология за хората;
- ❖ **Външни фактори.** От съществено влияние за постигане на целите на СВОМР са фактори, върху които МИГ не може да повлияе, като същевременно от тях в голяма степен зависи срочното изпълнение на проектите на бенефициентите, които са важен инструмент за постигане на целите на местните стратегии за развитие. Регистрираното забавяне, свързано с одобряването на оценителните доклади и сключването на договори за безвъзмездна финансова помощ, създава атмосфера на несигурност и неизвестност какво ще се случи с одобрените от МИГ проекти. Тази несигурност демотивира бенефициентите да кандидатстват. Освен това, поради промяна в икономическата конюнктура се променят условията в които бенефициентите трябва да реализират своите бизнес планове и поставя под риск тяхното успешно изпълнение. Навлизането в последната година от програмния период без да е налице подписан административен договор за безвъзмездна финансова помощ, несъмнено е риск от висока степен, който следва да бъде ясно артикулиран и отчетан, защото може да попречи на постигането на целите на СВОМР.

Друг риск, който се дължи на външни фактори и би имал съществено влияние за постигането на целите на Стратегията е едностранно налагани от УО на програмата промени в интензитета на помощта. Налаганите промени практически обезсмислят интереса към инвестиции.

Особен акцент следва да се постави в няколко насоки:

а/. трудностите пред МИГ, най-често свързани с ограничения в действията му. Липсата на работещи правомощия по отношение на прилагането на

процедурите и вземане на решение за избор на проекти затруднява работата. Неудовлетвореността на екипа на МИГ-а идва и от обема бюрократизъм.

б/. По-сериозният проблем обаче е **липсата на достатъчно финансова независимост** на „МИГ Нови пазар – Каспичан“. Наблюдава се огромно забавяне в плащанията от страна на ДФ „Земеделие“ – РА към МИГ. Заявките за плащане са обвързани с одобрението от страна на ДФ „Земеделие“ - РА на процедурите за подбор на проектни предложения. По отношение на този риск, МИГ търси решение или чрез заеми от банки или от общините, чрез осигуряване на допълнително външно финансиране или комбиниране и на двата варианта.

в/. **тромавите и дълги процедури** са в основата на критиките към МИГ. Въпреки усилията, които „МИГ Нови пазар – Каспичан“ полага, не успява да бъде ефективна по отношение на спазване на сроковете относно сключване на договорите с одобрените за финансиране бенефициенти. Макар причината да е извън възможностите и правомощията на МИГ-а, бенефициентите отчитат това забавяне като недостатък на „МИГ Нови пазар – Каспичан“.

8. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ.

Оценката на въздействието от работата на „МИГ Нови пазар – Каспичан“ по прилагането на СВОМР е ограничена отново поради липсата на достатъчно изпълнени проекти /само 6 проекта са приключили и са разплатени/. Още по-трудно е да се оцени въздействието върху преките бенефициенти и техните целеви групи.

Най-съществената част от ефектите на местно и национално ниво се изразяват в устойчивия, надграждащ, синергичен, дългосрочен и съобразен с обществените очаквания резултат.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

Поради това, заключението съдържа белезите на конкретна оценка, придружена с базов елемент за „МИГ НОВИ ПАЗАР – КАСПИЧАН“. Изпълнението на стратегията за ВОМР е най-важната дейност на МИГ. Посредством тази стратегия МИГ цели да постигне положително промяна, както на територията, така и за населението на МИГ.

Интервенциите са пригодени да отговорят на най-важните потребности. Те работят за постигането на местните цели и произвеждат очакваните резултати и въздействия, които допринасят за добавената стойност на LEADER/ВОМР на местно равнище.

Затова при оценката на стратегията е важно да се проучи в каква степен са били постигнати целите на местната стратегия (ефективност) и какви са били разходите за постигането на резултати-те/ въздействията (ефикасност).

Механизмът за изпълнение на LEADER/ВОМР е важен входящ ресурс за изпълнението на LEADER/ВОМР на местно равнище. Рамката му е определена до голяма степен от УО, но част от МИГ също имат известна възможност за оформяне или адаптиране на механизма за изпълнение. Непосредственият ефект от прилагането на метода LEADER е доброто изпълнение на стратегията за местно развитие. Неговите дългосрочни ефекти се състоят предимно в придобиване на знания на индивидуално и организационно равнище (изграждане на капацитет, повишаване на уменията, изграждане на доверие, еволюционни промени в действията на местните мрежи и общности, подобряване на регулаторните рамки и практики и т.н.) и в ползите, свързани с подобряването на социалния капитал и местното управление (и други възможни видове положителни външни фактори).

За периода на мониторинг на територията на МИГ се установяват следните параметри на прилагане на подхода ВОМР:

- изградена успешна кохезия на местното партньорство.

Местният екип има способност за насърчаване на подходящ състав на местното партньорство чрез гарантиране на представителство и проактивно участие в него на

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

институционалната, социалната и икономическата референтна система в нейните различни компоненти.

Улеснени са взаимоотношенията между партньорите в изграждането на атмосфера на доверие и постигането на подходящо качество на участието, за да се постигне ефективен процес на усвояване на знания в рамките на организацията, при който партньорството се превръща в своеобразна коалиция, способна да насърчава иновациите за укрепване и добавяне на стойност към общите стратегии.

- прилага се дейност „отдолу-нагоре“.

МИГ прилага активно дейността, ориентирана „от долу нагоре“, тъй като това е капиталът на „местната работа в мрежа“, включващ опит, надеждност, репутация, прозрачност, общуване и взаимоотношения.

МИГ е изградил мрежа от комуникационни канали, които дават възможност за идентифициране и споделяне на знания (обединяване на знания) и по този начин улесняват изслушването и тълкуването, откриването на местен потенциал, изграждането на общи визии и мобилизирането на социални енергии за постигане на целите за развитие.

- МИГ прилага иновациите за реализиране на Стратегията за ВОМР, заявени още при нейното разработване.
- МИГ притежава способност за улесняване на иновациите в средата, която позволява на механизма за изпълнение да стимулира и да създава условия за възникване на иновативни и пилотни проекти и/или за увеличаване на дела на иновациите в рамките на подкрепените проекти (например чрез многосекторен подход или сътрудничество).
- МИГ осигурява дългосрочно сътрудничество.

Сътрудничество и работа в мрежа е способността за ефективно взаимодействие

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

с външните участници или способността за превръщане в надежден партньор, умението за насърчаване на инициативи за сътрудничество с други територии с цел укрепване на местните действия и свързване с „надтериториални мрежи“, работещи в сектори, които имат връзка с ключовите елементи на стратегията за местно развитие.

➤ добавена стойност за територията:

Добавената стойност на LEADER/BOMP би следвало да произтече от прилагането на стратегията за BOMP чрез използването на механизма за изпълнение на BOMP и с подкрепата на дейностите на МИГ за популяризиране. Добавената стойност на LEADER/BOMP се създава чрез дейностите на МИГ и приема формата на промени в поведението на ангажираните в тези дейности местни участници. Това води до подобряване на социалния капитал и местното управление и до дългосрочни структурни промени в територията на МИГ.

Измеренията, в които се очаква появата на измерими ефекти са:

- подобряването на местния социален капитал;
- подобряването на местното управление;
- засилването на резултатите от изпълнението на стратегията.

На територията на МИГ „Нови пазар – Каспичан“ се измерва добра интензивност и качеството на взаимодействия между местните участници и на тези с външни доставчици на ресурси или институционални партньори на различните равнища на вземане на решения.

МИГ текущо надгражда капацитета на местните участници да се организират в различни форми на партньорства, мрежи, лобита, групи по интереси и групи за солидарност; капацитета за преодоляване на изолацията и изграждане на връзки.

МИГ полага непрестанни усилия за задържане и засилването на доверието и увереността сред участниците в територията на МИГ.

МИГ работи чрез своите инициативи за осъзнаването на местната идентичност и на имиджа или репутацията на района, на неговите хора, ресурси и продукти.

МИГ търси и подкрепя създаването на възможности и насърчаването на по-младото поколение да обвърже бъдещите си перспективи с визия за района, в който живее.

МИГ отговаря за вида и качеството на проектите, които се подкрепят благодарение на метода LEADER, в сравнение с други схеми за подкрепа и се установява предимство пред това бенефициентите да кандидатстват по национални програми. При подаване на проект към МИГ по-лесно се изпълняват условията и има принос към местното развитие.

МИГ следи за генерирането, идентифицирането, финансирането и съпътстващата подкрепа за проектите като иска да засилили тяхната способност да реагират на местните потребности и тяхната устойчивост.

МИГ разширява групата на потенциалните бенефициенти, повишава местната мобилизираност и непряко насърчава лицата, които не са бенефициенти, да участват в процеса на развитие.

Добавената стойност на LEADER/BOMP се отнася до ползите, които са постигнати в резултат на правилното прилагане на метода LEADER, сравнени с ползите, които биха били постигнати без прилагането на този метод.

Използвани източници на информация:

1. Протоколи от проведени заседания на УС на СНЦ „МИГ- Нови пазар - Каспичан“;
2. Протоколи от проведени Общи събрания на СНЦ „МИГ- Нови пазар - Каспичан“;
3. Годишни доклади към УО на ПРСР за изпълнение на СВOMP;
4. Годишни доклади към УО на ПРСР за изпълнение на дейностите и разходите;
5. Оценителни доклади от проведени КППП.;
6. Регистър на входираните проектни предложения;
7. Насоките за оценка на LEADER/BOMP (ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ -Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“ - Отдел С.4, 2017 г.: Насоки. Оценка на LEADER/BOMP. Брюксел);
8. Стратегия за BOMP на МИГ;
9. Справки, предоставени от МИГ;
10. Оценка на МИГ от м. ноември 2022 год. за предишен период.

Оценката е разработена в изпълнение на Споразумение за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие № РД 50-150/21.10.2016 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие“ на Мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.